

In Champions League van Kerk

Paus Franciscus bezoekt twee erg verscheiden Aziatische landen

- ▶ De Kerk in Sri Lanka bevindt zich op de breuklijn van vier wereldgodsdiensten
- ▶ Groeit Manilla uit tot een nieuw Leuven?
- ▶ Corruptie is oorzaak en gevolg van armoede

Erik DE SMET

Van 12 tot 19 januari reist paus Franciscus naar twee landen in Azië, Sri Lanka en de Filippijnen, meteen ook een teken van de genegenheid die de Argentijnse kerkleider koestert voor de christenen van dat continent.

In Sri Lanka komt de paus terecht bij de breuklijn van de wereldgodsdiensten. Hindoeïsme, boeddhisme, islam en christendom leven er naast mekaar. Datzelfde Sri Lanka ligt ook Michel Coppin, directeur van Missio, na aan het hart. „Katholieken vormen er een minderheid, maar dan wel een zeer actieve”, zegt Coppin. „Hun Kerk is arm en ze overstijgt de scheiding tussen Tamils en Singalezen. Sri Lanka is een paradijselijk land met een bloedige geschiedenis van burgeroorlogen tussen die bevolkingsgroepen. Tamils in het noorden streden van 1983 tot 2009 voor onafhankelijkheid. De paus zal het vredesbestand toejuichen, maar tegelijk tonen dat hij de Tamils niet vergeet.”

De Filippijnen daarentegen spelen spreekwoordelijk in de Champions League van de katholieke Kerk. Tachtig procent van de bevolking is er katholiek. De agglomeratie van de hoofdstad, Metro Manilla met haar elf

miljoen inwoners, herbergt enkele belangrijke theologische opleidingscentra voor studenten uit alle Aziatische landen. Wordt Manilla het nieuwe Leuven, een katholiek academisch centrum?

Scheutist Guido Everaert was docent moraaltheologie aan en rector van de door zijn congregatie opgerichte Maryhill School of Theology, een theologische faculteit. Deze week keert hij terug naar de Filippijnen om er met een internationale groep scheutisten een pastoraal vormingsinstituut bij te staan.

„We mogen ons niet blindstaren op de volle kerken in de Filippijnen”

„De Filippijnen een super katholiek land?” Pater Guido twijfelt. „De meerderheid van de gelovigen beleeft inderdaad een traditioneel volkscatholicisme met grote nadruk op de sacramenten en op processies. In een parochie zijn er op zondag weliswaar meerdere druk bijgewoonde vieringen, maar als buitenstaanders vergaap je je makkelijk aan die volle kerken. Eigenlijk praktiseert in de stedelijke volkswijken een niet zo veel groter percentage dan in Vlaanderen. De rest van de mensen knokt om te overleven.”

Een groot verschil met België daarentegen vormen de talrijke jongeren in de kerken en de band tussen geloof en dagelijks leven. Een persoonlijke relatie met God is voor de meeste Filippino's vanzelfsprekend. „Priesters en leken werken vaker samen dan in Vlaanderen. In de parochies van Scheut zijn ook basisgroepen actief, die de gelovigen aanzetten

tot maatschappelijke actie. Alvast kardinaal Luis Antonio Tagle, de aartsbisschop van Manilla, en enkele andere bisschoppen profileren zich sterk maatschappelijk, bijvoorbeeld in de strijd tegen de corruptie.”

In het bijzonder voor de slachtoffers van die corruptie zal paus Franciscus aandacht hebben tijdens zijn bezoek, naast de slachtoffers van natuurrampen en armoede. „Corruptie is er van het laagste tot het hoogste niveau”, verduidelijkt pater Everaert. „Het is een dubbele negatieve spiraal: de oorzaak van de corruptie is de armoede en corruptie leidt tot nog meer armoede. Agenten en ambtenaren worden slecht betaald. In onze parochies preken we altijd dat corruptie aan de basis begint.”

Volgens de scheutist heeft het probleem van de armoede ook te maken met de overbevolking, vooral in de volkswijken met veel kroostrijke families. Velen overleven dankzij de solidariteit in de grootfamilie en de zwarte economie. Een op de tien Filippino's werkt node in het buitenland en stuurt geld naar huis.

De situatie in de grootstedelijke parochies in de Filippijnen doet ons ook beter begrijpen wat paus Franciscus bedoelt met 'als Kerk naar de buitengebieden trekken'. Pater Everaert: „Onze parochie, goed voor 150.000 zielen, groeide almaar verder uit met arme mensen afkomstig van het platteland, die zich aan de rand vestigden, ver van het centrum van de wijk en de parochiekerk. De 'oude' parochianen beschouwden die nieuwkomers als vreemdelingen. Als je een missionaire Kerk wil zijn, moet je je echter afvragen waar je moet zijn en dan daar naartoe trekken.”

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Franciscus, een paus met haast

„Als God zijn hart aan zieken, vluchtelingen en noodlijdenden heeft verpand, moet ook onze aandacht allereerst naar hen uitgaan. Dat was de rode draad door de kersttoespraken van paus Franciscus. De kerkleider voegde het woord bij de daad en nam op kerstavond contact op met christelijke vluchtelingen in een kamp bij de Iraaks-Koerdische stad Erbil. Zij vluchtten de voorbije zomer uit Mosoel en de Ninevevallei om aan het geweld van Islamitische Staat te ontkomen. „Jullie zijn zoals Jezus in de nacht van zijn geboorte, toen ook Hij op de vlucht moest. Daarom bidden wij nu des te harder voor u”, verzekerde de paus hen.

Even opmerkelijk was de kerstboodschap van Franciscus voor de leden van de Romeinse curie. De paus riep zijn medewerkers daarin op tot een grondig gewetensonderzoek. Hij vroeg met aandring de nodige zelfkritiek aan de dag te leggen en afstand te doen van gemakzucht en machtswellust. Franciscus somde maar liefst vijftien kwalen op die curiegeestelijken parten spelen. Zo zouden sommige kardinalen, bisschoppen en priesters zich als paleishovelingen gedragen en zich aan iedereen superieur voelen. Anderen roddelen, vertonen hypocriet gedrag of maken hun collega's zwart. Weer anderen lijden aan vormen van „spirituele Alzheimer”, „mentale verstening”, „existentiële schizofrenie” en zelfs „exhibitionisme”, waardoor ze het contact met de werkelijkheid verliezen, hun ondergeschikten arrogant behandelen en/of volledig afhankelijk worden van hun eigen gedachtespinsels.

De paus riep de curie op tot zelfkritiek, maar moeten wij allemaal ook niet in dezelfde spiegel kijken?

„Wie de schoen past, trekke hem aan”, moet Franciscus hebben gedacht. Dat hij kritisch staat tegenover de curie is geen geheim. Hij klaagde al vaker over geroddel, machtsspelletjes en de hang naar succes en prestige in de Vaticaanse salons. Bij de benoeming van nieuwe kardinalen, vorig jaar, waarschuwde hij hen ook al dat ze geen lid van een koninklijk hof werden, maar dat ze allereerst Christus in hun hart moesten dragen en de Kerk en de gelovigen dienen. Dat het hem menens is, bleek toen hij een Duitse bisschop ontsloeg die zowat 30 miljoen euro had uitgegeven aan verbouwingen van zijn ambtswoning. Maar blijkbaar vindt de paus dat het besef van de 'Romeinse ziekte' nog onvoldoende tot iedereen is doorgedrongen. Vandaar wellicht dat hij bij de overgang naar het nieuwe jaar nog eens benadrukte waar het op staat.

Wie de toespraak van de paus las, viel het niettemin op dat hier geen rancuneus man aan het woord was, integendeel. Er waren ook lovende woorden voor de vele toegewijde medewerkers. De boodschap had eigenlijk veel weg van een broederlijke vermaning om het anders aan te pakken en een einde te maken aan het superioriteitsgevoel dat de curie de afgelopen decennia heeft verziekt. Op zijn manier confronteerde Franciscus zijn medewerkers met het beste uit de christelijke traditie – van de wijsheidsliteratuur en de evangeliën, over het radicale engagement van vele heiligen, tot de zelfspot van de nar. Tegenover het gezeur, het gemopper en de verzuurde gezichten, zette hij een opgewekt humeur en een flinke dosis humor.

Franciscus' uitval naar de curieleden leidde her en der tot hoongelach en leedvermaak, maar de vraag is of zijn boodschap niet op ons allemaal van toepassing is. Zijn arrogantie, verwaandheid en gebrek aan samenwerking ook voor velen van ons geen dagelijkse kost, op de werkvloer en soms ook in familiekring? Moeten ook wij niet durven te kijken in de spiegel die Franciscus de curie voorhoudt? Hoe dan ook, de kracht waarmee deze paus de hele Kerk met de regelmaat van een klok dooreenschudt, blijft bewonderenswaardig. Sommigen vinden dat het te snel gaat, maar Franciscus beseft beter dan wie ook de ernst van de situatie. Vorig jaar zou hij aan vrienden hebben verteld dat hij op zijn tachtigste wil aftreden. In dat geval heeft hij nog amper een kleine twee jaar om zijn Kerk weer op het goede spoor te zetten. Aan het hoofd staat duidelijk een paus met haast. ”

De metropool Manilla telt elf miljoen inwoners, velen van hen zijn piepjong. © KNA-Bild